

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: *Møre & Romsdal*

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: *Rindal.*Emne: *Skav*

Bygdelag:

Oppskr. av: *John Sathu*

Gard:

(adresse): *Rindal*

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Skav.

Skav var likesom bit et nødfør som i gamal tid var mykje ~~var mykje~~ brukt som nødfør i jorknagge vører. Skaving eller skjaving som tildels var sakt, var et allmindingt og litabelt arbeid. Truslog til skav ved var mest rogn og selje. Mør og lind jinder ikke her. Skap og alder har kanskje avut bruk, men sjeldent.

Skavved var tildels kjørt hjem sammen med brennved, og tildels om våren var kjørt til skog i ms unde efter skaved. Husmenn og småbrukere drog med dragetjelke helst på skavfær sitt skovemne hjem.

Skavveden sagdes opp i jossende lengder, dels som allmindingt vedlengder, og tildels med dobbelt lengde, så ved skrangene blev kappet på midten, når barken var skavel av. Skavingen foregikk dels på løv i gerdumet og i slygt vør var komberne båret inn i dogligskua og skavel der. No skavveden lagdes nok opp omkring omnen at tinner til for senere at bruket i kakelovn eller lysovn. Resten båret til vedskjela eller lakt i brukt ved en solvegg.

Ridskaperen for skaving var allmindingt koltkniv. Det kunde vere enkelte gang at både ongar og kvinnfolk var med, da var tildels bordkniver brukt.

Skavarbeidet var like til: skav av rense for rense til til emnet var smauet for bort til harde veden.

På store tuer var barken heller hard og tykk, så

dyrene var mindre lystre på den. Skovet fra unge og ikke for store treer, var mest passende. Skovet var rogn og selge var til kuerne og helst til vakkene kuer. Til sau og hest var det nuppe brukt.

Gav skovet avsmak på mylk og smør? ja, det er ikke godt at svare på. Det var dem som gjættod at rognbark-gave et sigere og mere gult smør - et smør som mer lignet smør fra sommerkile. Om rogn og selgebarken gav avsmak på smør er kanskje ikke nement særligt om. Det kan vere tviligt at smør folk nu for tiden var mindre lystre på mylk fra dyr som var noe først med skov.

Foring med skov og beit er i de senere år nesten en saga blott. Kanskje til i krigsårene.

Men ved hundearstiftet (1904) var byrging med skov og beit adskilligt i bruk. Ved 1902 var et stort Kleinår: like høy fra høsten, og våren sers sen. Høy var ikke et baksomme, og kraftige enda ikke i handel på bygdene her. Da sloj men småbrukere sig sammen og lidde skovskog av en mann. Skogen var en times gang fra deres hjem. Ditopp var hele folkhepen med både kar og kvinnfolk. Skovtevene huggdes ned og sågdes opp, så sett folkhepen og skov dog etter seg. så de bygde buskøyene frem til det blev beite på marken.

Om dyrene deres var noe kjone og sambuker så så de slett ikke moget ut.

Mosse, (rentar). Mosse var for i tiden adskilligt brukt som midel i forknytte vær. Mossen er i senere tid mindre i bruk både i mark og fjell. Tømmeren driften har vist oppet sitt. Mossesetning foregikk både høst og vår. På mossesett mark krossides mossen opp med riss - særskilt til dette bruk og når de hadde fått sammen en haug, umskredes den for sann og muld, kildet blev den vasket. Med kvist under lagdes opp hauger passende til en slide eller lass. Om våren, helst på skareføre kjørtes mossen hjem. Mossesetning om våren foregikk også på samme måte. Mossen var vist næringsrik, for når det kom mossen hjem om våren veks mylkka, så de gamle.